

mora v nevarnih časih hitro zarubiti dolžnikovo imetje, obstoječe večinoma v pramakljivem blagu. (Konec prihodnjič)

Gospodarske stvari.

Kako konje krmiti.

Konjski želodec more poprek, kakor so skušnje pokazale, 16 litrov trde in tekoče krme vzprejeti in na to potrjeno skušnjo je treba ozirjati, kedar se konji krmijo. Ako se konju zrnje vsiplje, mora se to o času zgoditi, o katerem se more gotovo reči, da bode zadostoval, da se zrnje v konjskem želodcu do cela prekuha. Dušikovi ali gnjilčevi delci, katerih ima zrnje več v sebi, nego katera druga krma, se v želodcu bolje, ko pa v drugem drobu prebavlja. Zrno naj se toraj konjem položi, ko je seno povžito in nobena druga krma se konjem ne sme položiti in pijača ne dati, dokler da je zrnje popolnoma prebavljeno. Ako se naopak n. pr. 7 funtov sena po zrnju konju položi, se zrnje brž od sena iz želodca potisne. Seno se namreč pri žvekanju v četverni svoji teži s slinami pomeša, za katero opravilo je treba ravno jedne ure. Da želodec dobro prebavi, ne sme več od 10 litrov krminih snovi dobiti; ako konj pa 7 funtov sena povžije, požre s tem toliko, da bi se s to množino dvakrat mogel njegov želodec napolniti, ako se sline, ki so se pri žvekanju senu primešale, prištejejo. Ko bi se tedaj zrnje pred senom položilo, bi brž iz želodca v čreva prešlo, kjer bi se ne moglo tako do dobra prebaviti, kakor pa, če v želodcu delj časa ostane, kjer se ravno gnjilčevi delci najbolj prekuhavajo. Ker pa ima oves in drugo zrnje štiri do petkrat več te hranine tvarine v sebi, kakor seno, zato je tem bolj važno, da se prvo popolnoma prebavi in dalj časa v želodcu pušča nego seno. Iz vsega tega pa sledi, da se zrnje konjem le še tedaj vsiplje, ko je seno že povžito.

Pomoček kuretino uši rešiti.

Uši kuretino hudo nadlegujejo in ušiva kuretina ne prospeva na nobeno stran. Da se tedaj uboga žival te nadlege reši, se svetuje v kurji hlev vejevja od jelševega drevesa položiti. Drugo jutro je to vejevje vse polno kurjih uši, na kar se vse vejevje vzame in zažge. Nekatere krati se to ponovi in kokoši so zajedavcev rešene.

Sejmovi. Dne 11. v Šmarju; na Planini pri Novi cerkvi; dne 14. pri sv. Filipu pri Kozjem.

Dopisi.

Iz Celja. Izv. dop. (Božičnica.) Dne 20. decembra p. l. priredilo je katoliško podporno društvo za ubožne učenke in učence obeh okoličanskih šol božično veselico v poslopju šolskih

sester. Hitro po blagoslovu v samostanski kapelici zberejo se učenke vseh četririh razredov, kakor tudi ubožni fanti v šolski sobi. Tam se je videlo skozi širna vrata v pritlično izbo, kjer je bila zbrana obilna množina vdeležiteljev te blagodejne naprave. V tej sobi bil je postavljen oder za prednaševalke, ter božično drevesce povešeno s preobilnimi sladkarijami, jabolki in zlatimi orehi, med katerimi so sažarele otrokom o večernem polumraku svitle lučice. Izpod drevesca se je ljubeznjivo smehljalo umetno vpodobljeno detece, obdano krog in krog s preobilnimi darovi v razdeljevanje pripravljenimi.

Vspored veselice pričel se je točno ob četririh z mično pesmico: „Kar je že dolgo želel svet...“ s spremljevanjem na harmoniji. Na to zaporedoma prednašajo učenke iz slovenskih pesnikov: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ „Sv. trije Kralji.“ „Tužne solze...“ in „Dva potepena šolarja.“ „Očetova roka“, potem pa „Das Jesuskind im Walde.“ Konečno se zapoje božična pesem: „V plamenu se žari visoko nebo“ itd. Gladko in umevno prednašanje, kakor tudi prijetno petje vrlih učenk privatne dekliške šole, je vse poslušalce veselo iznenadilo.

Po petji spregovori g. predsednik tehtnih besed do zbrane mladine, opozarjajoč jo na srečo ji dano od preljubeznjivega Boga, da zamore uživati brezmerne dobrote kršč. katoliške vere; tisoč in tisoč poganskih otrok po širokem svetu jih ne pozna in ne okuša. Za to pa naj bi bila tudi vselej in pri vsem hvaležna Bogu, kakor tudi vsem dobrotnikom, s kojih druženo močjo se je ta božična veselica priredila. Končujoč izreče vsem pričujočim najsrčnejša voščila k veselim božičnim praznikom in k novemu letu.

Na to se prične razdeljevanje oblačil in obutelji med zbrane šolarje. Razdeljevala je visokorodna gospa Regina Vašič. Obdarovanih bilo je 120 otrok; 56 deklet, ki so obleko večinoma sama izdelovala med poučnimi urami v priročnih delih, ter 64 dečkov iz okoličanske deške šole. Zraven tega dobila je vsaka učenka šolskih sester, kakor tudi vsak ubožen deček svoj beli kolač, jabolko in sladkarij, katerih je nakupila visokorodna gospa R. Vašič. S kakoršnim veseljem nesel je vsak prijeti dar izpred božičnega drevesca! — Pa tudi pričujočim dobrotnikom je radosti kipelo srce; pač resničen je znani pregovor, ki pravi: „Slajše je dajati, nego jemati!“ — Naj bi ta rajski čut, kot plačilo radodarnosti že na tem svetu, ohranil kat. pod. društvu tudi znanprej naklonjenost dose-danjih udov in prijateljev, med katerimi so vže od začetka prvi naš milostljivi knez in škof, ter mu izbudil še vedno več dobrotnikov in podpirateljev v prid revne mladine. Vsem pa, ki so se te božičnice kakor tako udeležili v prid in tolažbo mladeži, naj božje Detece že tu na zemlji, enkrat pa v nebesih preobilno poplača!

Iz Ljutomera. (Smrt in pogreb.) Prevelika nesreča je zadela župnijo Ljutomersko, ker je nesprosljiva smrt nam pobrala prečast. gosp. župnika Franca Šrola, kateri so neutrudljivo delovali za blagor svojih župljanov v duševnem, pa tudi v narodnem oziru in še drugih potreb niso prezirali. Zatoraj je jih tudi vse močno ljubilo. Rajniki so bili rojeni pri sv. Lovrencu v Slov. gor. dne 29. listopada l. 1829. v mešnika pa posvečeni 27. decem. 1852. Bili so župnik v Svičini, od tod so tudi v Rim hodili, in so se iz Svičine leta 1879. preselili v Ljutomer, kjer so leta 1880. blagoslovili povečano novo pokopališče; na njem počivajo zdaj tudi njih ostanki. Leta 1881. so nam priskrbeli sv. misijon, katerega še ni bil Ljutomer imel. Leta 1884. so omislili duhovne vaje, katere so se vršile od 8. do 18. sept. Ker so čutili, da so vernike v duhovnem položaju si vzredili in oskrbeli, lotili so se dela, katero je že leta in leta čakalo, in to je turen. Ta je bil za lepo, prostrano cerkvo primeroma premajhen. Dneva 7. oktobra l. 1884. so s teškim srcem, ker so videli, da so hudi časi, predložil svoj novi namen, katerega je res bilo potrebno, kajti bila je že nevesta Kristusova lepo fresko slikana, le lepega venca ji je še manjkalo, kakor so sami omenili v prošnji dne 7. oktobra. Kar pa se je krepko začelo, to se je dokončalo, in l. 1885. dne 8. septem. se je že zvonik ponosno kazal v višavi; dne 8. sept. na praznik male gospojnice, se je potegnulo tudi še vse drugo na odločeno mesto, in tako tudi novi mrtvaški zvon, katerega je kupila mladina župnijska. Ta visi nad štirimi starimi zvonovi. Bil je to res slovesen den, ljudstva bilo je prišlo mnogo od vseh strani. Da so pa g. Šrol tudi za zunanjo lepoto župnije v cerkvenem oziru skrbeli, kaže to, da se je postavilo več križev na primernih mestih in prav lepi dve kapeli. Ena v zgornjem Krapju, katera je bila slovesno blagoslovljena 9. listopada leta 1884., druga pa v spodnjem Krapju, katera je bila blagoslovljena 16. listop. Res so bili Franc Šrol blag gospod bodi si za cerkvo ali za domovino, ljubili so slovenski narod kakor lastno oko. Dosti blagih misli so še gojili v svojem srcu ali vkončano je. Dne 30. grudna so še bili zdravi in veseli, na starega leta den zarano ob četrti uri pa jim je slabo postalo. Hitro sicer prideta dva zdravnik, pa bilo je zastonj, blizo ob sedmi uri zarano so prevideni sv. zakramenti izdihnili. Župljani so se veselili slišati še njih čestitke iz prižnice, pa božja previdnost je tako vravnala, da so župljani na novega leta den žalovali in drugega prosinca so na zamolklih ustnicah župnikovih si predstavljali župljani strašno pridigo: to je konec leta, konec življenja, smrt in večnost. Pogrebna opravila so se začela vršiti ob deveti uri drugega prosinca in še le popoldne so jih

prinesli na pokopališče. Nosilo jih je osem občinskih predstojnikov, spremljalo 29 duhovnikov, trugo so kinčali razni venci, katere so poklonili razni stani. Nagrobnico so zapeli Ljutomerski slovenski pevci pri grobu. Nagrobni govor so imeli v cerkvi kanonik dr. Križanič, kan. g. Herg pa so sprevod vodili. Vdeležili so se ga vsi stanovi Ljutomera, šolska mladina iz šole Cezanjevske, Ovenske in Ljutomerske, župljanov čez polovico in toliko tudi iz sosednjih župnij. Vsega ljudstva je bilo skup do šest tisoč. Kaj takega še ni doživel Ljutomer. Svoje premoženje so tako lepo vravnali, da še Mari-borsko semenišče dobi pomoč za enega učenca in še sv. oče Leon v staroslavnem Rimu 500 fl. Žaljuje Ljutomerska župnija po njih, oni se pa, upamo, v nebesih veselijo. Spomin gosp. Šrola pa ne bode nikdar iz Slovenskega naroda zbrisan. Josip Krapjenski.

Iz Ljutomera. (Marsikaj iz našega trga.) Moram pač pripoznati, da je g. Kačenc v svojem dopisu iz Veržeja že prav imel, ker je pripravljen dokazati, da je g. tukajšnji sodnik na slovensko pritožbo kmeta zavrnil češ: da je pre latinsko. To pa res ni bilo nad strankami. Na svetu je pač že kaj navadnega, da pri sosedih prej seznaajo, kaj da se pri bližnjem hramu godi, kakor pa domači doma. To se je tudi tukaj zgodilo. Kar je Verženec izvedel, tega Ljutomerčan ni znal, pravilno pa je, da take spake pridejo na svetlo. Svet naj zna, kako brezvestno in nepostavno da kljub enakovrstnosti delajo z nami, in to še sinovi slov. matere. Svetujem vendar g. Veržencu, da počaka, ako bomo na našo pravično in postavno pritožbo volili še enkrat, in če takrat g. sodnik pojde v sovražni tabor, takrat bo tudi Ljutomerčan namočil pero, in ga bo česal, kolikor bo le koža držala. — Zdaj pa nekaj iz varoža. Nekdo, ki nosi prvi zvonec med tukajšnjimi nemškutarji, je narodnemu domačemu kovaču delo pismeno odpovedal, zato, ker ni hotel svoje slovenske matere zatajiti in z nemčurji trobiti in je v pismu omenil, da bo odsehnal dal podkavati pri italijanskem kovaču, ker pa ni italijanskega kovača v celi okolici, nasvetovali bi mu, da bi se s svojimi „cuzeke“ preselil v deželo, kjer poper raste in povemo mu, da nobena sova ne no zahuškala za njim. — Ne dolgo po odpovedi prižene hlapec unega gospoda, mislim, da mu je bilo malo predaleč na Italijansko gnati, podkovat konja k omenjenemu kovaču, da ga obuje v železne skorje. Kako ga kovač gleda in strmi! Po kratkem pa mirno reče h hlapcu: Gospod so mi delo odpovedali, ti pa mi podkavat priženeš, kako to? Ženi konja domu in gospodu povej: Jaz se zahvalim za njihovo delo, bom še brez njega živel. To je odločna stalnost, ki zasluži, da se slovenskemu svetu najavi. Pošten narodnjak ne pusti s seboj

burke vganjati. Gospod Klobučar! stojte za vso prihodnost tako čvrsto, stalno, nepremakljivo, in če vam ptički iz nemškutarskega loga prepevajo sladke in vabljive pesmi, spominjajte se na besede stare lepe slovenske pesmi: „Nebo zablisne in glas se začuje, Večno je slaven, kdor rod svoj spoštuje.“

Od sv. Lovrenca v puščavi. (Naše društveno življenje.) Dne 27. dec. minulega leta napravilo je kmetsko bralno društvo veselico, na katero se sme s ponosom ozirati. Vse točke obširnega vspeveda izpeljale so se tako lepo in dobro, da bi tega nihče ne bil pričakoval. Takoj ko so pevci odpeli pesem „Slovenec sem“, nastopil je župnik Pušcavski, č. g. Jos. Kralj, ter je v precej dolgem govoru, v prav lahko umevnej in lepej besedi dokazoval, da je sveta dolžnost nas vseh, da svoj materni jezik nad vse druge jezike ljubimo in spoštujemo.

Nemškega jezika se bomo tudi še nadalje učili, pa le za se in ne za druge in to tako, da bomo v resnici kaj znali na podlagi slovenskega jezika, kajti se je le po tem potu mogoče kaj naučiti.

Za tem govorom, katerega so vsi navzoči prav pazljivo poslušali, zapeli so pevci „domovina“, na kar je kmečki fant prednašal prelepo Slomškovo pesem „Slovo Solčavskim planinam“. Izvrsten pevec č. g. kaplan Pajtlar pa je sedaj v prekrasnem solospjevu pokazal, kaj da zamore slovensko grlo. Takoj po končanej pesmi zaigrali so veselo koračnico. Ko so končali, odgrnilo se je zagrinjalo in pričela se je igra „Županova Micika“. Da si so bili igralci sami domačini, kojih nekateri gledišča še nikdar videli niso, vendar so tako dobro igrali, da so jim celo moške, ki so mnogo sveta prehodili in dosti kaj videli, izrekli popolno in kaj laskavo pripoznanje.

Vsi so pa tudi, vsak svojo ulogo, rešili v popolno zadovoljnost navzočih gledalcev. Ljudje so bili tako dobre in židane volje, kakor malo kedaj. Igra se jim je toliko dopadla, da se je zaporedoma izrekla želja, da se mora ponavljati, kar se bode tudi zgodilo. Za igro pričela se je tombolo, potem pa prosta zabava. Društvo si sme čestitati, da je priredilo veselico, kakoršnje v tem kraju še ni bilo in to po vsem z domačimi močmi. Omeniti še moramo, da nas je tokrat mnogo gostov iz trga počastilo. Nas to tembolj veseli, ker bodo tako najlažje spoznali, da mi ne želimo nobenega prepira, nobene razdražbe, temveč, da se hočemo sicer po svojem zabavljati, drugače pa z vsakim, in naj si že bode kakoršnjih misli koli, v miru in zastonosti živeti.

Iz bližine so bili vsi največjavnejši možje brez razločka stanu, tako, da je moralo vsakega veseliti, ko je videl zbrano tako odlično, po-

šteno in možato društvo. Ni še dolgo, kar društvo obstoji, pa zbralo je okoli sebe može, s katerimi se lahko povsod ponaša. Vendar pa še enkrat vse naše prijatelje in somišljenike na društvo opozorimo ter jih prosimo, da tisto vsak po svoji moči podpirajo. Brez vstrajnega dela in neumornega truda, in brez blagovoljne požrtvovalnosti ni lahko kaj doseči. Kdor tedaj zamore storiti več, naj stori več, kdor pa manj, pa manj, vsak po svojem. Uverjen pa bodi vsak, da je zavest, da deluje v blagor in srečo svojega naroda, svoje domovine, nekaj, kar človeka v tem burnem življenju neizmerno osrečuje. Zatoraj v imenu naše dobre stvari presrečno zahvalo izrečemo vsem tistim velikodušnim prijateljem našega društva, ki so ga dosehdob tako krepko podpirali, ter jih ob enem tudi prosimo, da nam svojih blagih moči tudi zanaprej ne odtegnejo.

Iz Rožne doline. Novega leta den smo pokopali občespoštovanega kmeta Martina Krašana, ki je bil mnogo let župan Šmartinske občine, pa tudi več let cerkveni ključar in poseben prijatelj duhovnikov. Njegovo staro mater pokopali so l. 1832., prvo na novem pokopališču te fare, med tem pa v teku 53 let že 1638 mrličev. Najstarša oseba, ki je lansko leto umrla, dosegla je 78 let, živi jih pa še več po fari iz poprejšnjega stoletja. En kmet nastopil je že 91. leto, dve samici pa vsaka 89. leto.—Toraj ta dolina svojega lepega imena ne nosi celo vastonj.

Iz Rogaškega okraja. (Šulvereinske spakarije.) Pred par leti se je „nemški šulverein“ tudi v te kraje pritepel in veliko nemira povzročil. Posebno dobro mu je ugajalo na Slatini, kjer ga je širil obse znani „dohtar brez miru“, ki kakor lastavica vsako spomlad v te kraje prileti. Pa ta šulvereinska bedarija je le kratko časa trajala in denes je ta šulverein, kakor mnogo njegovih pristašev ob ves „kredit“. Zato so si zdaj drugo „žavbo“ iz Celja naročili, neko knjižuro, katera hvalisa nemški šulverein in je bojda celo od nekega „opta“ pisana, kakor „šulvereinovci“ pravijo. V Rogaci hočejo zidati šulvereinsko šolo; hitro so tudi Slatenci klečeplazili pred šulvereinskimi prvaki, in zdaj hočejo tudi na Slatini nemško šolo zidati. To so res čudni ljudje; mir jim je celó neznana reč; kakor krti rovljejo vedno in delajo nemir. O tej zadevi bo vsakako potrebno, da se pametni občinski predstojniki posvetujejo, in da se ne dajo od nemčursko-nevernih kričarjev preslepiti. Znamenito je pa to, da so vsi ti kričarji sinovi slovenskih mater in se živé ob slovenskem kruhu. Potrebno bi bilo, da bi Slovenci tem ljudem manjše kosčke svojega kruha rezali, da ne bodo tako prevzetni!